

# TİKSİNME

(Reşat ÖNDER)

## A- Tarifi

**Tiksinti** (Os. Nefret, Kerâhet, Buğuz, Adâvet, Husûmet; Fr.Aversion; Al. Abschev, Widerwillen, İng. Aversion, Disgust, Loathing; İt.Avversione) **Herhangi bir şeyi ondan uzak durma duygusuyla sevmeme**<sup>1</sup>. Bir şeyi çirkin veya kötü bularak iğrenme duygusuna kapılmak, iğrenmek veya bir kimseyi, düşünceyi vb. kötü, çirkin veya aşağılık bularak kendini ondan uzak durma duygusuna kaptırmak, nefret etmek<sup>2</sup> diye de tarif edilebilir.

## B- Tiksınme-Korku İlişkisi

Tiksınme-korku ilişkisi bir bakıma tiksınmenin psikolojik yünden konumunu gösterecek, anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Yukarıdaki tariflerden tiksınmenin bir psikolojik kaçış olduğu anlaşılıyor. Bu bağlamda tiksınme, korkunun bir şubesi olarak kabul edilebilir.

Psikologlara göre hastalıksal korkular doğal (tabii) korkulardan türerler. Nedenlerini bulmak için önce doğal korkuları ikiye ayırmak gerekir: 1.İğne ve düşme korkularından başlayarak hastalık ve ölüm korkularına kadar doğal korkunun bütün aşamaları birinci kümeyi oluşturur. 2.İkinci kümedeki korkuların tümü iğrenmeyle ilgilidir. Korkuyla iğrenmenin (ikrahın) temelleri ortaktır. Çünkü her ikisi de korunma ve savunma araçlarıdır. Korku fizyolojik yaşamın, iğrenme örgensel yaşamın savunma iç güdüsüdür. Korku uzaklaştırır ve kaçırır, **tiksınme de bulandırır ve kusturur**. Örgenlik için kaçmak olanaksız bulunduğundan iğrenmenin tepkisi ve kovma (def'i) devimi kusmakla olur.<sup>3</sup>

<sup>1</sup> HANÇERLİOĞLU, Felsefe, a.g.e., "Tiksinti" mad.

<sup>2</sup> Meydan Larousse, Büyük Lugat ve Ansiklopedi, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1970, "Tiksınme mad."

<sup>3</sup> HANÇERLİOĞLU, Ruhsbilim, a.g.e., Korku mad.